

**Nederlandse Vereniging
voor Rechtspraak**

De minister van Justitie
Mr. E.M.H. Hirsch Ballin
Postbus 20301
2500 GH Den Haag

Datum: 1 april 2010
Ons kenmerk: B2.1.9./1780/HD
Uw kenmerk: 5636666/10/6
Onderwerp: Ontwerpbesluit elektronisch proces-verbaal

Geachte heer Hirsch Ballin,

Bij brief van 20 januari 2010 heeft u het ontwerpbesluit elektronisch proces-verbaal¹ aan de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak (hierna: NVvR) voorgelegd om advies. Het onderhavige advies is voorbereid door een werkgroep van leden van de NVvR en vastgesteld door de Wetenschappelijke Commissie.

Het besluit beoogt volgens de begeleidende brief de aan het elektronisch proces-verbaal te stellen eisen uit te werken. Eisen worden onder meer gesteld op het gebied van bewaring, de verzending en de beveiliging van het elektronisch proces-verbaal.

Het elektronisch proces-verbaal is wettelijk geregeld bij de Wet elektronische aangiften en processen-verbaal die in het Staatsblad is gepubliceerd op 15 september 2005. Bij brief van 16 oktober 2003 (kenmerk A 1.1.2/835/AdG) heeft de NVvR aan de toenmalige minister van Justitie geadviseerd inzake het wetsvoorstel elektronische aangiften en processen-verbaal.

De NVvR onderschrijft het besluit voor zover de NVvR de technische onderdelen kan beoordelen. De NVvR wil wel enkele kanttekeningen plaatsen bij dit besluit, van voornamelijk praktische aard. Deze praktische bezwaren betreffen de invoering en uitwerking van het ontwerpbesluit op de rechtspraak en de toepasselijkheid van het ontwerpbesluit op anderen die betrokken zijn bij de rechtspraak. In de bijlage worden enkele opmerkingen van juridisch-technische aard gemaakt.

¹ Daar waar verderop in het advies wordt gesproken over besluit en nota van toelichting wordt bedoeld concept besluit en concept nota van toelichting. Omwille van de leesbaarheid is er voor gekozen om niet telkens het woord "concept" toe te voegen.

Digitalisering rechtspraak

Naar aanleiding van het voorliggende besluit wil de NVvR een aantal onderwerpen onder de aandacht brengen van de minister van Justitie. Het is een gegeven dat de rechtspraak gedigitaliseerd zal worden. De NVvR is van mening dat de uitvoering van deze digitalisering echter wel dient te passen binnen de juridische praktijk. Op enkele parketten is er reeds ervaring opgedaan met GPS, eveneens een systeem dat dient ter digitalisering van processen binnen de rechtspraak. GPS zal naar verwachting in de loop van 2011 bij ieder parket worden ingevoerd.

De nota van toelichting stelt een aantal eisen aan de beveiliging van bestanden. De NVvR onderkent het belang van een gedegen beveiliging van gevoelige bestanden. De NVvR wil echter aandacht vragen voor de problemen die de praktijk reeds ondervindt. Zij is van mening dat er pas grootscheepse wijzigingen doorgevoerd zouden mogen worden indien de verwerkingsapparatuur geschikt is en in voldoende mate beschikbaar is. In de praktijk komt het wel voor dat de gebruiker problemen ondervindt met het beveiligen van een computer door middel van een vingerafdruk in combinatie met een smartcard. Dit vindt bijvoorbeeld plaats indien er geen toegang verleend kan worden tot een computer of laptop, omdat de geplaatste vinger niet herkend wordt door het programma. Dit leidt ertoe dat degene die gebruik wil maken van de desbetreffende computer hiertoe niet altijd toegang heeft.

De NVvR vraagt zich verder af of er rekening gehouden zal worden met de eisen die de Arbowet stelt. De digitale werkplek zal erop ingesteld moeten worden dat er meer met het beeldscherm gewerkt zal worden. Daarnaast zal bijvoorbeeld nodig zijn om verschillende pagina's naast elkaar op het beeldscherm te kunnen lezen, zodat bepaalde onderdelen van het dossier met elkaar vergeleken kunnen worden.

Voorts zou de NVvR graag zien dat het mogelijk zal blijven dat verschillende verbalisanten één proces-verbaal kunnen opmaken, hetgeen in de praktijk reeds gangbaar is. De NVvR vraagt zich in dat kader wel af of al deze verbalisanten het proces-verbaal dan digitaal zullen moeten ondertekenen.

De NVvR verzoekt de minister om aan deze kanttekeningen aandacht te besteden in de praktische uitwerking volgend op dit besluit.

Andere betrokkenen bij het strafproces

Een onderwerp dat naar de mening van de NVvR in het besluit mist zijn de andere betrokkenen bij het strafproces naast de politie, OM en rechters, te weten onder andere advocaten, de reclassering en slachtoffers. Advocaten ontvangen het dossier voorafgaand aan de zitting. Hoe dit dient te geschieden is echter niet opgenomen in de nota van toelichting. De reclassering is een belangrijke betrokkene bij het strafproces die eveneens de beschikking dient te hebben over het strafdossier. Daarnaast krijgen slachtoffers een steeds belangrijker plaats binnen de rechtspraak. Ook zij zullen een (gedeelte) van een dossier toegezonden moeten kunnen krijgen.²

De normadressaat van het voorgestelde artikel 6 is voor de NVvR niet duidelijk, noch welke sanctie er gesteld wordt op niet naleving van het voorgestelde artikel 6. Indien advocaten, de reclassering en slachtoffers ook onder 'de strafrechtketen' vallen, betekent dit dat advocatenkantoren, de reclassering en slachtoffers dezelfde software zouden moeten aanschaffen als de rechtspraak om de dossiers te kunnen ontvangen en openen. Dit betekent ook dat deze betrokkenen een ontvangstbevestiging moeten versturen aan de verzender van het dossier (dit zal –in het merendeel van de gevallen– het OM zijn).

De NVvR zou graag zien dat de minister in het besluit, alsook in de nota van toelichting gericht aandacht besteedt aan de andere betrokkenen bij het strafproces, zoals de raadsman van verdachte, de reclassering en het slachtoffer.

² Zie hiervoor artikel 51b lid 6 Sv, welke bij Wet van 17 december 2009, Stb 2010,1, inwerking is getreden. De NVvR heeft op 1 oktober 2004 geadviseerd over het voorontwerp van deze wet.

Financiële voorbereiding

Ten slotte is de NVvR bezorgd dat onvoldoende rekening is gehouden met de extra werklast die bij en kort na de invoering van de voorgestelde regeling op de rechterlijke macht komt te drukken. Op het gebied van opleiding, automatisering, aanschaffing van apparatuur, uitbreiding van de ICTRO e.d. zal het noodzakelijk zijn om de hiertoe benodigde middelen vrij te maken. De NVvR wil de minister daarom vragen om voldoende middelen beschikbaar te stellen. Slechts dan zal er voldaan kunnen worden aan de kwaliteitseisen die de minister in het besluit heeft opgenomen.

Zonder daarbij volledig te willen zijn signaleert de NVvR een drietal situaties die zich kunnen voordoen waarbij er een heroverweging van de financiën nodig zal zijn:

1. In de aanloopperiode van de digitalisering van dossiers zal de extra werklast van onder meer het scannen ertoe leiden dat er minder zaken door het OM worden aangeleverd bij de rechtbanken. De NVvR is daarom van mening dat de rechtbanken in die periode niet op dezelfde wijze afgerekend dienen te worden op aantallen behandelde zaken.
2. Indien een zaak in hoger beroep dient, zal het dossier via het ressortsparket naar het hof gestuurd worden. Het ressortsparket beschikt (nog) niet over GPS en zal dus het dossier moeten kunnen printen, waarna het papieren dossier naar het hof gestuurd kan worden. Dit leidt tot veel extra werk.
3. Het controleren van de gescande documenten, volgens het zogenoemde vier ogen principe (pagina 23 van de nota van toelichting), zal tot extra werk leiden. Alhoewel de NVvR de noodzaak onderschrijft dat gescande stukken goed leesbaar moeten zijn, wijst zij er wel op dat zo een controle wel (naast de reeds vele werkzaamheden) mogelijk dient te zijn. Dit geldt zeker voor zaken waar sprake is van grote bestanden waarbij een verschil met het origineel (een zogenaamde afwijkende hash-waarde) wordt aangetroffen.

Afsluitend

In de huidige praktijk zullen er vele wijzigingen doorgevoerd moeten worden om tot een goed werkbaar digitalisering van de processen te komen. De NVvR is van mening dat een digitalisering van de processen alleen succesvol zal zijn, indien er een goede voorbereiding is van de digitalisering en een goede vertaling plaatsvindt van de digitalisering van de processen naar de praktijk. Dit betekent tevens dat de gevolgen van de invoering en de plannen van de minister van Justitie tijdig en helder gecommuniceerd dienen te worden met de betrokken organisaties. Slechts dan kan de invoering van de digitalisering van processen goede doorgang vinden.

Met deze opmerkingen wil de NVvR volstaan.

Namens het bestuur van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak,
de Wetenschappelijke Commissie,

F.F. Langemeijer,
Voorzitter

Bijlage: opmerkingen van juridisch-technische aard

Nota van toelichting, pagina 8

Een onderdeel van het besluit betreft de zogenaamde hash-waarde van een document. De NVvR gaat er vanuit dat het brondocument het document van de politie zal zijn. Dit originele document en de bijbehorende hash-waarde dienen bekend te zijn bij het OM, zodat eventuele wijzigingen voor alle betrokkenen kenbaar kunnen zijn. Zeker indien sprake is van grote zaken (waarbij een dossier makkelijk 10.000 pagina's kan beslaan) lijkt het de NVvR van belang dat duidelijk wordt aangegeven op welk gedeelte een eventuele gewijzigde hash-waarde betrekking heeft.

De NVvR vraagt zich voorts af of het mogelijk is om een dossier in de juiste volgorde te zetten, indien deze in de verkeerde volgorde is gekopieerd. Kenbaar zou dan moeten zijn waardoor de hash-waarde is veranderd.

Nota van toelichting, pagina 11

De NVvR is van mening dat de zinsnede 'de rechter is vrij daaraan de bewijskracht toe te kennen die hem verantwoord lijkt' onvolledig is. De rechter kan bewijskracht toekennen die hem verantwoord lijkt, met inachtneming van hetgeen in artikel 344 Sv is gesteld.

Nota van toelichting, pagina 16

De NVvR zet vraagtekens bij hetgeen op pagina 16 in de nota van toelichting is gesteld inzake de kwalitatieve opbrengsten van de digitalisering. Zeker waar er met andere betrokkenen bij het strafproces wordt samengewerkt voorziet de NVvR juist een verzwaring van de werklast. Hierdoor zullen de kortere doorlooptijden, in ieder geval in de aanloopperiode, niet gerealiseerd worden.

Daarnaast is de NVvR van mening dat hetgeen op pagina 16 gesteld is met betrekking tot het 'real time' beschikbaar zijn van het strafdossier niet in alle gevallen overeenkomt met de juridische realiteit. Uit oogpunt van opsporingsbelang kunnen namelijk op grond van artikel 30 Sv bepaalde dossierstukken (tijdelijk) onthouden worden aan de verdachte en diens raadsman. Dit aspect vereist te zijner tijd een goede regeling in de uitwerking van het besluit.

Nota van toelichting, pagina 21

Wat betreft hetgeen op pagina 21, onder "Tweede lid" is gesteld, wil de NVvR het volgende opmerken betreffende de zin 'Het gebruik van een pseudoniem is minder goed te verenigen met het voorschrift dat het proces-verbaal door de opsporingsambtenaar persoonlijk wordt opgemaakt, gedagtekend en ondertekend'. De NVvR is van mening dat onder bepaalde omstandigheden het noodzakelijk is dat er gebruik gemaakt wordt van een pseudoniem. In de praktijk bestaat de behoefte om in specifieke gevallen (bijvoorbeeld bij leden van een observatieteam) zonder vermelding van namen processen-verbaal te kunnen opstellen. Het strekt derhalve tot aanbeveling om deze zin anders te formuleren.

Bijlage behorende bij het besluit

Het is de NVvR opgevallen dat er in de bijlage behorende bij artikel 5 van het besluit gebruik gemaakt wordt van Engelse termen, zoals "grace period" en "policy". De NVvR wijst erop dat het niet gebruikelijk is om in Nederlandse wetgeving gebruik te maken van Engelse termen, zeker niet zonder dat een definitie hiervan is opgenomen bij of in het besluit. De NVvR stelt voor om deze begrippen in de nota van toelichting te verduidelijken en niet in de bijlage bij het besluit. De bijlage bij het besluit noemt ook een aantal afkortingen, zoals "OCSP, CRL, SSCD" die eveneens niet gedefinieerd zijn in het besluit zelf.

Overige opmerkingen

Ten slotte vraagt de NVvR zich af of het mogelijk is om aantekeningen te maken in een digitaal dossier, zonder dat deze aantekeningen voor anderen leesbaar zijn. Gezien het geheim van de raadkamer lijkt het de NVvR onwenselijk als aantekeningen die rechters in het dossier maken

voor andere procespartijen zichtbaar zijn. Hierbij wijst de NVvR op artikel 3 van de Archiefwet. Volgens de Archiefwet moeten overheidsstukken bewaard worden, waarbij deze stukken na enkele jaren openbaar gemaakt kunnen worden. In deze gevallen zou dit tot een doorbreking van het raadkamergeheim leiden. Derhalve verdient het de voorkeur van de NVvR als de aantekeningen die door rechters gemaakt worden niet zichtbaar zijn voor andere procespartijen.